

Wymagania edukacyjne z GEOGRAFII dla klasy 8 szkoły podstawowej oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej
– Geografia bez tajemnic WSiP

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
I. 1.	Azja – kontynent geograficznych kontrastów	- opisuje położenie geograficzne Azji - odczytuje z mapy informacje dotyczące wysokości bezwzględnych, temperatur i opadów w Azji - odczytuje z mapy informacje dotyczące gęstości zaludnienia w różnych częściach Azji	- wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Azji - wskazuje na mapie kilka wybranych krain geograficznych Azji - podaje liczbę ludności Azji	- na podstawie map i innych źródeł informacji porównuje cechy obiektów i regionów położonych w Azji - podaje przykłady kontrastów społeczno-gospodarczych spotykanych w Azji	- wykazuje na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów - określa zależności występujące pomiędzy szerokością geograficzną a zróżnicowaniem klimatycznym Azji - określa zależności występujące pomiędzy wysokością nad poziomem morza a warunkami przyrodniczymi panującymi w różnych częściach Azji	- na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje (skrajne) warunki przyrodnicze panujące w różnych częściach Azji - podaje przyczyny występowania niektórych kontrastów geograficznych w Azji (np. klimatycznych, gęstości zaludnienia)
I. 2.	Pacyficzny pierścień ognia	- podaje przykłady zjawisk zachodzących w strefie subdukcji - odczytuje z mapy nazwy płyt litosfery w regionie Pacyfiku - określa przyczyny występowania trzęsień ziemi na granicach płyt litosfery	- na podstawie map opisuje przebieg granic płyt litosfery na granicy Azji i Pacyfiku - podaje kilka przykładów działań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków trzęsień ziemi i erupcji wulkanów	- opisuje przebieg procesów geologicznych zachodzących w strefie subdukcji - wyjaśnia mechanizm powstawania tsunami	- porównuje ze sobą skutki trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami - identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w regionie Pacyfiku	ocenia skuteczność różnych sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami
I. 3.	Kultura ryżu	podaje przykłady wykorzystania ryżu i produktów pozyskiwanych przy jego uprawie na podstawie map i klimatogramów opisuje cechy klimatu monsunowego Azji Południowo - Wschodniej	- opisuje prace wykonywane przy uprawie ryżu - wyjaśnia znaczenie pojęcia „kultura ryżu”	- podaje nazwy przynajmniej pięciu krajów, w których wykształciła się „kultura ryżu” - opisuje sposoby, w jaki ludzie przekształcają środowisko przyrodnicze w celu prowadzenia upraw ryżu	- na podstawie własnej wiedzy wymienia cechy klimatu monsunowego - wyjaśnia działanie cyrkulacji monsunowej - wymienia wpływ monsunu letniego i zimowego na pogodę w Azji Południowej	wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i rozwojem „kultury ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej

II. 1.	Japonia	- na podstawie map opisuje położenie geograficzne Japonii - podaje przykłady warunków przyrodniczych utrudniających rozwój gospodarczy Japonii	- wymienia wybrane cechy gospodarki Japonii (np. wysoki udział przemysłu hi-tech, intensywne rolnictwo) - na podstawie danych charakteryzuje strukturę eksportu i importu Japonii	- opisuje przykłady skutecznego przezwyciężania niesprzyjających warunków przyrodniczych przez mieszkańców Japonii - dyskutuje na temat wpływu warunków przyrodniczych na rozwój gospodarczy Japonii	- wyjaśnia wpływ konfucjanizmu i sintoizmu na relacje społeczne i funkcjonowanie przedsiębiorstw w Japonii - ocenia możliwe sposoby radzenia sobie ze skutkami kryzysu demograficznego w Japonii (np. imigracja, automatyzacja różnych sfer życia)	ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii
II. 2.	Chiny	- opisuje położenie geograficzne Chin - na podstawie mapy określa gęstość zaludnienia w różnych częściach Chin - podaje przykłady wpływu chińskiej gospodarki na kraje europejskie i ich mieszkańców	- na podstawie mapy porównuje gęstości zaludnienia w różnych częściach Chin i określa prawidłowości w rozmieszczeniu ludności - wykorzystując dane statystyczne określa znaczenie Chin w światowej gospodarce	- opisuje zmiany demograficzne, które zaszły w Chinach w ostatnich kilkudziesięciu latach - podaje przykłady działań mających na celu zwiększenie wpływu Chin w innych częściach świata	- korzystając z map tematycznych, wyjaśnia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Chinach - ocenia metody stosowane w ramach polityki demograficznej Chin dawniej oraz obecnie	na podstawie własnej wiedzy przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej
II. 3.	Indie	- określa położenie geograficzne Indii - podaje przykłady sukcesów gospodarczych Indii - podaje przykłady cechy kulturowych Indii odróżniające ten kraj od Polski	- opisuje zmiany liczby ludności Indii - na podstawie danych określa kierunki zmian demograficznych zachodzących w Indiach	- nazywa główny nurt religii wyznawanych w Indiach (hinduizm) i wymienia jego podstawowe założenia - określa silne strony Indii w odniesieniu do możliwości ich rozwoju gospodarczego	- przedstawia tradycyjne podziały społeczne panujące w Indiach - wyjaśnia, w jaki sposób nierówności społeczne wpływają na ograniczenie możliwości rozwoju gospodarczego	- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Indii - dyskutuje na temat roli Indii w regionie Azji Południowej i ich rosnącego znaczenia na świecie
II. 4.	Kraje Bliskiego Wschodu	- określa położenie Bliskiego Wschodu i wskazuje ten region na mapie świata - podaje nazwy kilku krajów leżących na Bliskim Wschodzie - wymienia cechy Bliskiego Wschodu, które wyróżniają ten region (np. zasoby węglowodorów, religia, klimat)	- na podstawie danych charakteryzuje rozmieszczenie zasobów ropy naftowej na Bliskim Wschodzie - nazywa religię do-minującą na Bliskim Wschodzie - podaje przykład konfliktu toczącego się na Bliskim Wschodzie	- wyjaśnia znaczenie wydobycia i eksportu ropy naftowej i gazu ziemnego dla krajów bliskowschodnich - opisuje zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego krajów blisko-wschodnich toczących się na Bliskim Wschodzie	- na mapie wskazuje obszary konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie - wyjaśnia przyczyny kilku konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie - ocenia skutki konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie	- charakteryzuje kulturę Bliskiego Wschodu uwzględniając zróżnicowanie religijne w regionie - dyskutuje na temat wyzwań stojących przed krajami bliskowschodnimi w kontekście toczących się konfliktów oraz uzależnienia gospodarek od sprzedaży surowców energetycznych

III. 1.	Położenie Afryki i strefy klimatyczno-roślinno-glebowe	• opisuje położenie geograficzne Afryki • podaje nazwy mórz i oceanów oblewających Afrykę oraz wskazuje je na mapie • podaje nazwy głównych stref klimatyczno-roślinnych występujących w Afryce	• wskazuje na mapie wybrane obiekty geograficzne położone w Afryce (np. wybrane rzeki, łańcuchy górskie, jeziora) • na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie opadów w Afryce w różnych porach roku	• wyjaśnia funkcjonowanie cyrkulacji atmosferycznej w strefie międzyzwrotnikowej w Afryce • wyjaśnia związek pomiędzy funkcjonowaniem cyrkulacji w strefie międzyzwrotnikowej a rozmieszczeniem opadów w Afryce	• wyjaśnia związek pomiędzy cechami klimatu a rodzajem roślinności występującej w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce • wymienia cechy gleb wykształconych w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce	• na podstawie własnej wiedzy przedstawia ogólną charakterystykę stref klimatyczno-roślinno-glebowych występujących w Afryce
III. 2.	Gospodarowanie w strefie Sahelu	• wyjaśnia, czym jest strefa Sahelu • wskazuje na mapie położenie strefy Sahelu • na podstawie mapy podaje nazwy krajów Sahelu • nazywa strefy klimatyczno-roślinne, w których położony jest Sahel	• opisuje warunki przyrodnicze panujące w strefie Sahelu • na podstawie danych udowadnia wpływ wzrostu liczby ludności na problemy społeczno-gospodarcze w wybranych krajach Sahelu	• wyjaśnia przyczyny i przebieg procesu pustoszczenia • podaje przykłady konfliktów toczących się w strefie Sahelu, których przyczyną jest rywalizacja o ograniczone zasoby przyrodnicze	• ocenia korzyści płynące z wprowadzenia nowych technik rolniczych, np. agroleśnictwa, w strefie Sahelu • opisuje i ocenia skutki pustoszczenia	• ocenia znaczenie różnych czynników skutkujących występowaniem problemów społeczno-gospodarczych w strefie Sahelu • proponuje rozwiązania mogące załagodzić niektóre problemy społeczno-gospodarcze występujące w strefie Sahelu
III. 3.	Problemy żywienia w Afryce	• wyjaśnia, czym jest niedożywienie • wymienia niektóre przyczyny niedożywienia w krajach afrykańskich	• wskazuje na mapie Etiopię • identyfikuje cechy środowiska przyrodniczego, które utrudniają gospodarowanie w Etiopii	• na podstawie tekstów źródłowych podaje przykłady przyrodniczych i społecznych przyczyn niedoborów żywności w krajach afrykańskich • wyjaśnia wpływ zmian klimatycznych na problem niedoborów żywności w krajach afrykańskich	• wykazuje wzajemny związek pomiędzy występowaniem konfliktów a niedożywieniem w krajach afrykańskich • rozróżnia pojęcia głodu jawnego i utajonego • omawia konsekwencje niedożywienia	• dyskutuje na temat znaczenia poszczególnych czynników w występowaniu niedożywienia w Etiopii i innych krajach afrykańskich
IV. 2.	Turystyka w Kenii	• wskazuje położenie Kenii na mapie • na podstawie materiałów, takich jak ilustracje czy filmy, opisuje walory turystyczne Kenii, np. krajobrazy, faunę, florę	• na podstawie danych opisuje rozwój turystyki w Kenii • opisuje wygląd, stroje czy tradycje plemion zamieszkujących Kenię, np. Masajów • podaje przykłady aktywnej turystyki, którą można uprawiać w Kenii	• wyjaśnia, czym są przyrodnicze i kulturowe walory turystyczne • podaje przykłady turystycznych walorów przyrodniczych Kenii • podaje przykłady turystycznych walorów kulturowych Kenii	• podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze, ludzi i gospodarkę w Kenii • szczegółowo opisuje wybrane walory przyrodnicze Kenii	• określa zasady, które muszą być spełnione, aby turystyka przyjazdowa do Kenii miała charakter zrównoważony • wymienia nazwy kilku parków narodowych Kenii

IV. 3.	Elementy nowoczesnej gospodarki w Maroku i Rwandzie	• podaje przykłady postępu społeczno-gospodarczego obserwowanego w wybranych krajach Afryki • na podstawie danych opisuje i porównuje struktury zatrudnienia w Maroku, Rwandzie i Polsce	• podaje przykłady tradycyjnych działalności gospodarczych dominujących w wielu krajach afrykańskich, np. wydobywanie surowców w Maroku	• podaje przykłady nowoczesnych działalności gospodarczych rozwijanych w Maroku i Rwandzie (usługi, przemysł zaawansowanych technologii) • wykazuje się świadomością istnienia fałszywych stereotypów dotyczących rozwoju krajów afrykańskich	• na wybranych przykładach szczegółowo opisuje rozwój nowoczesnych gałęzi gospodarki w Maroku i Rwandzie • omawia przykłady poprawy jakości życia mieszkańców Rwandy dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, np. wykorzystaniu sztucznej inteligencji w dystrybucji leków	• krytycznie ocenia możliwości rozwoju nowoczesnej gospodarki w wybranych krajach Afryki • dyskutuje na temat barier ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy krajów afrykańskich
V. 1.	Tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych	• opisuje położenie geograficzne Ameryki Północnej • podaje przykłady zagrożeń przyrodniczych występujących w Ameryce Północnej (np. tornada, cyklony tropikalne, powodzie)	• wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Północnej • na podstawie map charakteryzuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Ameryki północnej	• wyjaśnia wpływ ukształtowania powierzchni i cyrkulacji powietrza na powstawanie tornad w Ameryce Północnej • porównuje możliwości prognozowania tornad i cyklonów tropikalnych	• na podstawie własnej wiedzy opisuje mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych • wyjaśnia pojęcie superkomórki • opisuje i porównuje skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych	• podaje nazwy stanów, w których najczęściej występują tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych • ocenia możliwości zapobiegania skutkom tornad i cyklonów tropikalnych
V. 3.	Rola Stanów Zjednoczonych w światowej gospodarce	• podaje przykłady produktów, z których są znane Stany Zjednoczone • na podstawie danych określa pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej	• na przykładzie Doliny Krzemowej wyjaśnia, czym jest technopolia • omawia cechy charakterystyczne miast amerykańskich	• podaje przykłady firm, których działalność jest związana z rozwojem Doliny Krzemowej • nazywa i wskazuje na mapie przykłady megalopolis w Stanach Zjednoczonych	• dyskutuje na temat poziomu innowacyjności gospodarki Stanów Zjednoczonych na tle innych krajów • określa czynniki, które przyczyniły się do rozwoju technopolii w Dolinie Krzemowej • wyjaśnia proces powstawania megalopolis	• opisuje korzyści płynące z wykorzystania wiedzy w poszczególnych sektorach gospodarki Stanów Zjednoczonych • omawia ograniczenia dalszego rozwoju Doliny Krzemowej
VI. 1.	Środowisko przyrodnicze Ameryki Południowej i problemy zagospodarowania Amazonii	• opisuje położenie geograficzne Ameryki Południowej • podaje kilka charakterystycznych cech amazońskich lasów deszczowych • wymienia skutki wycinania amazońskich lasów deszczowych	• na podstawie map porównuje rozmieszczenie wielkich form rzeźby terenu w Ameryce Południowej i Północnej • wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Południowej	• podaje cechy wyróżniające Amazonkę spośród innych rzek • określa znaczenie amazońskich lasów deszczowych dla zachowania bioróżnorodności planety	• oblicza rozciągłość południkową Ameryk • wykazuje się świadomością współodpowiedzialności krajów europejskich za postępujące wylesianie Amazonii	• dyskutuje na temat przyczyn wylesiania Amazonii • wyjaśnia, na czym polega konflikt interesów dotyczący sposobów zagospodarowania Amazonii

VI. 2.	Sytuacja rdzennej ludności w Ameryce Południowej	• wyjaśnia, kogo nazywamy rdzennymi mieszkańcami Ameryki Południowej i Północnej • opisuje wioski, domy i warunki życia rdzennych mieszkańców Amazonii	• opisuje zmiany kulturowe, którym ulegają rdzenni mieszkańcy Ameryki Południowej • ocenia wpływ działalności górniczej i eksploatacji drewna na życie rdzennych mieszkańców Amazonii	• wymienia zagrożenia, na które są narażeni rdzenni mieszkańcy Amazonii • wyjaśnia przyczyny zanikania kultur w Ameryce Południowej	• opisuje skutki kolonizacji Ameryki Południowej dla jej rdzennych mieszkańców • dyskutuje na temat możliwości pogodzenia interesów rdzennych mieszkańców i grup lobbujących za gospodarczym wykorzystaniem Amazonii	• podaje przykłady działań podejmowanych przez rdzennych mieszkańców Ameryki Południowej, które mają na celu ochronę ich praw • ocenia aktualną sytuację rdzennej ludności zamieszkującej Brazylię
VI. 3.	Dzielnice biedy w miastach Ameryki Południowej	• opisuje warunki życia w dzielnicach biedy • na podstawie foto-grafii opisuje wygląd dzielnic biedy	• wyjaśnia, czym są czynniki wypychające ludność ze wsi do miast • wskazuje nierówności społeczne jako główną przyczynę powstawania dzielnic biedy	• na podstawie własnej wiedzy opisuje różne przyczyny powstawania dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej • wyjaśnia, czym jest szara strefa	• podaje przykłady pozytywnego wpływu działalności prowadzonej przez mieszkańców dzielnic biedy na funkcjonowanie miast • opisuje i ocenia lokalizację dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej	• odróżnia dzielnice biedy znajdujące się na różnych stopniach rozwoju • dyskutuje na temat możliwych sposobów rozwiązywania problemów dzielnic biedy
VII. 1.	Środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii	• opisuje położenie geograficzne Australii • na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne wybranych miejsc w Australii	• wymienia przykłady zwierząt i roślin żyjących w Australii • na podstawie map opisuje zróżnicowanie ukształtowania powierzchni Australii • wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Australii i Oceanii	• wykazuje związek pomiędzy położeniem geograficznym i warunkami klimatycznymi Australii • opisuje położenie Wielkiej Rafy Koralowej	• na podstawie własnej wiedzy opisuje zróżnicowanie warunków klimatycznych w Australii • opisuje warunki niezbędne do powstania rafy koralowej • wyjaśnia powstawanie atoli	• wykazuje związek pomiędzy wyjątkowością fauny i flory Australii a przeszłością geologiczną kontynentu (pozostawieniem w izolacji od pozostałych kontynentów) • charakteryzuje środowisko przyrodnicze Oceanii
VII. 2.	Ludność i gospodarka Australii	• na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Australii • na podstawie danych charakteryzuje zmiany liczby ludności w Australii	• na podstawie danych opisuje strukturę PKB gospodarki Australii • wymienia przykładowe gałęzie gospodarki ważne dla Australii	• określa przyczyny i skutki problemów z zaopatrzeniem w wodę w suchych i półsuchych regionach Australii • wyjaśnia działanie niecki artezyjskiej	• dyskutuje na temat australijskiej polityki migracyjnej • ocenia wpływ osadników europejskich na rdzennych mieszkańców Australii • wymienia cechy rolnictwa, przemysłu i usług w Australii	• ocenia zasadność wykorzystywania przez Australię zasobów naturalnych (wody, węgla) do stymulowania swojego rozwoju gospodarczego • opisuje wpływ turystyki na przyrodę Australii i Oceanii

VII. 3.	Antarktyda	• opisuje położenie geograficzne Antarktydy na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne panujące na Antarktydzie	• wyjaśnia, czym jest lądolód • podaje przykłady zwierząt zamieszkujących Antarktydę	• wyjaśnia wzajemne zależności pomiędzy zmianami klimatu a topnieniem lądolodu na Antarktydzie • wyjaśnia, dlaczego klimat na Antarktydzie jest zimny i suchy	• uzasadnia konieczność zachowania statusu Antarktydy określonego Traktatem Antarktycznym • wyjaśnia mechanizm ruchu lądolodu oraz zjawisko cielenia się lodowców	• przedstawia cele badań naukowych prowadzonych w Arktyce i Antarktyce
---------	------------	---	---	--	--	--